

DIRECTA

Castell dels Tres Dragons: seu del Museu de les Ciències Naturals o casa dels contes de Harry Potter?

La comunitat científica de Barcelona aposta perquè l'emblemàtic edifici del parc de la Ciutadella aculli la seu del Museu de les Ciències Naturals, en contraposició a la proposta del regidor Jaume Ciurana, que hi vol ubicar un centre de lectura infantil

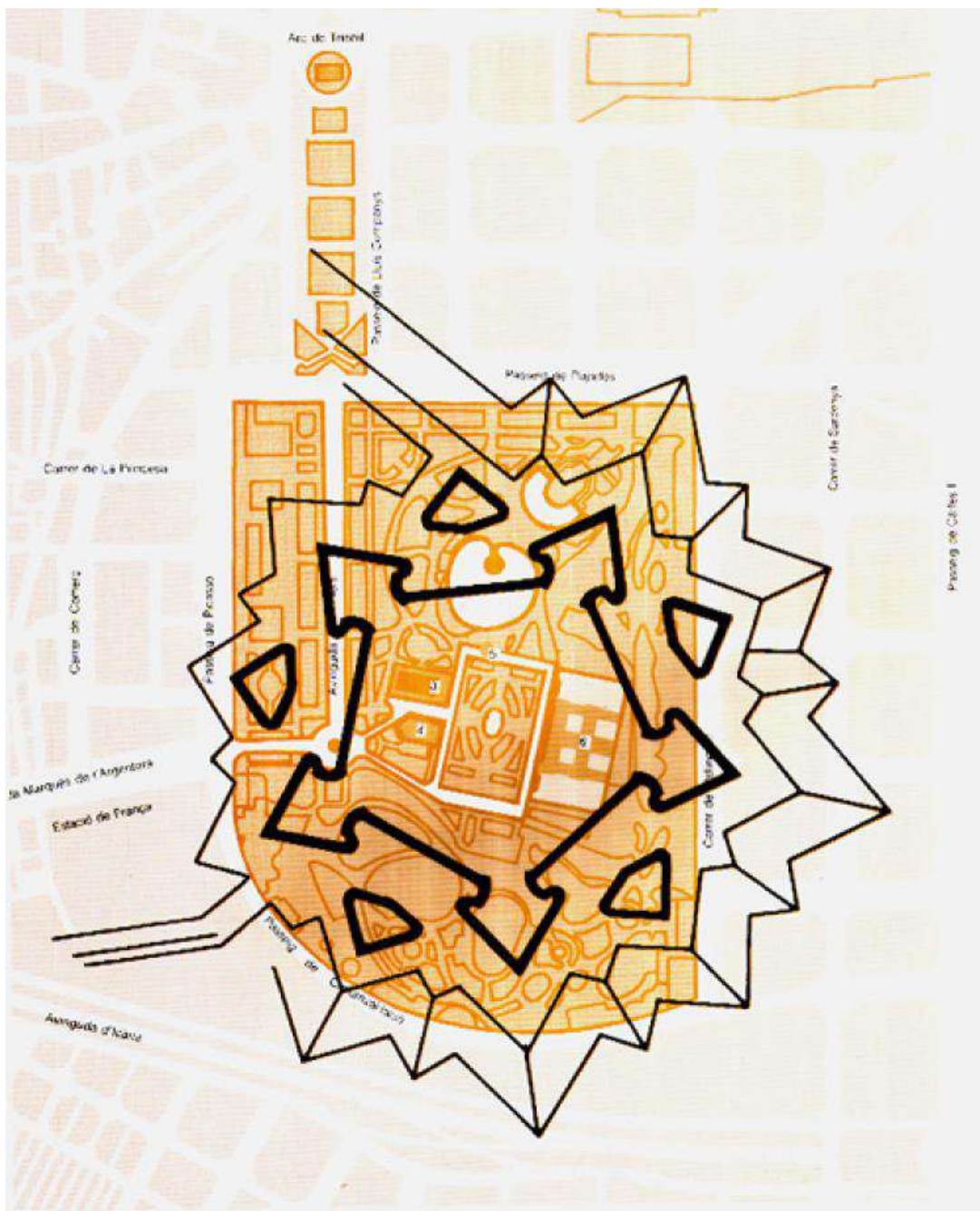
Façana principal del Castell dels Tres Dragons
Victor Serri

[Jesús Rodríguez](#)

23/05/2015

Què hi fa la rèplica d'un mamut al parc de la Ciutadella? Per què un umbracle i un hivernacle? Quina funció hi té un castell amb altes torrasses i ple d'escuts amb imatges d'animals i plantes? L'eix que ho lliga tot és la natura, les ciències de la natura i de la vida. La memòria de la nostra geografia urbana ens pot jugar males passades. Tot allò que ens envolta, cada carrer, cada plaça, cada font té un perquè; a vegades, ple de sentit, a vegades, sense, però algú va decidir posar-ho allà emprant un argumentari que ho justificava. Cada pedra té una raó de ser. El creixement de la ciutat de Barcelona està

compost de milers de petites aportacions individuals, col·lectives i governamentals, des de les casetes autoconstruïdes de la Font de la Guatlla o Sant Genís dels Agudells fins a les grans promocions especulatives de Diagonal Mar o el Carmel, passant, però, per transformacions que tenien vocació de canvi d'època, de projecció cap al futur d'un nou model de societat. Vet aquí el cas del parc de la Ciutadella. Amb la idea de recuperar la memòria del parc, l'estiu de 2014 es va fer un cicle de conferències sota el títol *La Ciutadella, el primer parc científic de Barcelona*. Les jornades van ser impulsades per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (Institut d'Estudis Catalans), l'Institut de Ciències del Mar, la Universitat Pompeu Fabra i el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, totes elles institucions que defensen que el futur del Parc de la Ciutadella respecti la seva essència de campus científic i de difusió del coneixement.

Sobreposició de la ciutadella militar i el parc de la Ciutadella

La revolució de 1868, especialment forta al camp andalús, va forçar l'exili de la reina Isabel II a París i, de retruc, va debilitar la presència militar espanyola a Barcelona. L'Ajuntament de Barcelona va aprofitar el context històric per canviar la titularitat dels terrenys de la ciutadella militar, que van passar a ser municipals. Aquell mateix any, va començar l'enderroc del fortí que s'havia construït l'any 1716 sobre les runes d'un miler d'habitatges de la població més humil i treballadora del barri de la Ribera. Durant un segle i mig, des de la Ciutadella i des de Montjuïc, els enginyers militars borbònics van esclafar tota revolta que floria dins la ciutat. La Ciutadella significava la guerra, la mort, l'opressió. És per això que aixecar un parc de la ciència sobre les restes d'un complex militar és, per les institucions impulsores del cicle de conferències de l'any passat, “un dels principals actes d'afirmació col·lectiva de Barcelona”. L'objectiu del nou parc de la Ciutadella, amb l'excusa de l'Exposició Universal de 1888, era la promoció de la pau, la ciència, el coneixement i la tecnologia. Tot el que trobem al parc va ser pensat de manera integral amb aquesta finalitat.

Darrerament, s'han trencat alguns vidres de l'hivernacle i no s'han restaurat / Victor Serri

Els edificis més emblemàtics van ser construïts entre 1882 i 1888: el Museu Martorell, el Castell dels Tres Dragons, l'umbracle i l'hivernacle. També hi trobàvem un observatori meteorològic, un aquari, el parc zoològic, estàtues de naturalistes, la font monumental amb jocs d'aigua, espècies vegetals de tot el planeta, sistemes de reg innovadors i, fins i tot, una rèplica d'animals prehistòrics. El mamut és l'únic que es va exposar a l'aire lliure, d'una sèrie de vuit o nou models que encara són al Museu de Geologia. Presidien l'accés al parc des del passeig de Lluís Companys, el Palau de les Ciències i el Palau de les Arts, enderrocats sense contemplacions pel règim franquista. En aquells terrenys, s'hi va construir l'edifici dels jutjats, avui dia tancat i en estat d'abandó.

Minerals exposats davant del Museu Martorell / Jesús Rodríguez

Passejar per aquest recinte provoca tristor a algunes de les persones que, durant dècades, s'han deixat la pell per garantir la seva conservació. Vidres trencats a l'hivernacle, fustes deteriorades a l'umbracle, façana amb desprendiments al Castell dels Tres Dragons. La mala senyalització dels espais i la poca inversió del consistori per explicar el seu valor i les seves potencialitats a la ciutadania salten a la vista. No només parlem d'uns edificis i les seves col·leccions, tot el parc està pensat per ser una gran exposició de la natura. El parc de la Ciutadella esdevé, doncs, un dels tres pilars del coneixement del món de la natura que tenim a Barcelona, juntament amb l'edifici Blau del recinte del Fòrum, on hi ha l'exposició permanent –molt visitada per escoles– i el Jardí Botànic i l'Institut Botànic de la muntanya de Montjuïc.

L'Ajuntament estudia posar-hi una casa dels contes

Tothom rema en la mateixa direcció, recuperar i consolidar l'essència del projecte, excepte l'Ajuntament de Barcelona. Un article publicat al diari *El País* el 29 d'abril passat va aixecar totes les veus d'alarma. El regidor de Cultura del consistori, Jaume Ciurana, ha encarregat als càrrecs tècnics de la regidoria un projecte per instal·lar una mena de casa dels contes a l'edifici del Castell dels Tres Dragons. Algunes dependències de l'edifici guarden certa similitud amb l'habitació de les meravelles (Wunderkammer) de la pel·lícula *Harry Potter i l'Orde del Fènix*, on l'actor anglès Daniel Radcliffe manipulava objectes meravellosos amb estranyes propietats. Aquest imaginari de conte, deslligat de l'autèntic origen del castell, ha fet que Ciurana pensés que l'edifici havia de ser el lloc idoni per incentivar la lectura infantil. “Potser Barcelona és una ciutat poc amable amb els nens; no és fàcil trobar espais segurs i on s'esplai bé que no estiguin vinculats al món de l'esport: com a molt, a les biblioteques hi ha racons infantils”, argumenta el regidor de CiU en defensa de la seva proposta. Ciurana, però, té

altres motivacions més personals. Núria Sales, actual esposa de Ciurana, és administradora de l'editorial Símbol Editors, especialitzada en llibres infantils i en l'organització de tallers de lectura de contes, una de les activitats estrella que es preveuen a la futura casa dels contes del Castell dels Tres Dragons. L'Ajuntament de Barcelona, en aquest sentit, ha encarregat un informe on es recull un llistat d'equipaments públics d'Europa i els Estats Units que de ben segur han estat font d'inspiració per al regidor: International House of Art for Children (Bratislava), Villa Villekulla (Estocolm), Musée de l'Illustration de la Jeunesse (Moulins, França) i The Children's Museum (Brooklyn, Nova York).

El consistori barceloní, tot i així, no ha pres una decisió irreversible en relació amb l'edifici i serà el proper alcalde o alcaldessa l'encarregada de consensuar amb la comunitat científica, les entitats vinculades al parc de la Ciutadella i els barris veïns quin és el millor projecte per a la zona. Les obertures de passos per a vianants als eixos mar-muntanya i Besòs-Llobregat seran una de les claus per aconseguir una permeabilitat més gran del recinte i, d'aquesta manera, recuperar la seva importància estratègica pel conjunt de la ciutat.